

**Die bemagtiging van lewensoriëntering-onderwysers in die
Vaaldriehoek, met betrekking tot die MIV-en VIGS-pandemie: die
REds-bemagtigingsprogram**

LOUISE JACOBA COXEN

11950684

BA(MW)

Verhandeling voorgelê vir die graad Magister Artium in Maatskaplike
Werk aan die Noordwes-Universiteit Potchefstroom Kampus

Studieleier: Prof H. Strydom

Skool van Psigososiale Gedragwetenskappe

Maatskaplikewerk-afdeling

NOVEMBER 2011

BEDANKINGS

Met nederigheid bedank ek:

- ❖ My Skepper, vir U alomteenwoordigheid in my lewe en al die geleenthede wat U my bied en my voor benut.
- ❖ My sielsgenoot, Freddie Coxen, vir jou liefde, ondersteuning en verdraagsaamheid.
- ❖ My kinders, Stephan, Arno, Freddie junior, Vusi, Zandrie en Ava, vir jul liefde en motivering.
- ❖ My mentors en ouers, Lou en Elsa Botes, vir jul onvoorwaardelike liefde, ondersteuning en leiding.
- ❖ My ander ouers, Hans en Heila De Beer, vir jul liefde en betrokkenheid in my lewe.
- ❖ Prof. Herman Strydom, vir u geduld, ondersteuning, motivering en hulp ten opsigte hierdie studie.
- ❖ Prof. Linda Theron en Mev S.M. Estherhuyzen, vir die opleiding en leiding ten opsigte van die REds-bemagtigingsprogram.
- ❖ Lusilda Boshoff, vir die kwantitatiewe analise van data en leiding ten opsigte van hierdie studie.
- ❖ Thutuka (NRF) en die Noordwes-Universiteit, vir die finansiële hulp deur middel van 'n nagraadse studiebeurs.

VOORWOORD

Hierdie verhandeling word in artikelformaat aangebied in ooreenstemming met Reël A.8.2 wat in die Jaarboek van die Noordwes-Universiteit (2011:29) uiteengesit is. Die inhoud en tegniese vereistes van die geakkrediteerde vaktydskrifte *Maatskaplike Werk / Social Work* (Bylaag 29) en *The Social Work Practitioner-Researcher / Die Maatskaplikewerk Navorsers-Praktisyn* (Bylaag 30) is as basis gebruik om die artikels voor te berei.

OPSOMMING EN SLEUTELTERME

Titel

Die bemagtiging van lewensoriëntering-onderwysers in die Vaaldriehoek, met betrekking tot die MIV-en VIGS-pandemie: die REEds-bemagtigingsprogram.

Sleutelsterme

Bemagtiging
Lewensoriëntering-onderwysers
Kennis
Vaardighede
MIV- en VIGS-pandemie

Opsomming

Onderwysers kom daagliks in aanraking met kinders wie se familieledede deur die MI-virus geïnfekteer of geaffekteer is, of met kinders wat self deur die virus geïnfekteer of geaffekteer is. Dikwels gaan onderwysers self onder die virus gebuk. Skoolopleiding sowel as tersiêre opleiding, is een van die belangrikste komponente wat aandag moet geniet in 'n ontwikkelende land. Onderwysers speel 'n belangrike rol in die vorming van die jeug se denke. Onderwysers wat self onder die pandemie gebuk gaan, moet dikwels self mediese ontslag neem. Die afwesigheid van, 'n negatiewe ingesteldheid en die tyd wat in beslag geneem word om onderwysers te vervang, bring mee dat leerders 'n terugslag in hul opleiding beleef. Onderwysers weet dikwels nie hoe om die invloed van dié pandemie te hanteer nie en is ook onbewus van hulpbronne in die verband.

Die REEds-bemagtigingsprogram behels 'n ondersteuningsprogram vir onderwysers wat geaffekteer word deur die MIV- en VIGS-pandemie. Die doel is om onderwysers in staat te stel om hulself te bemagtig teen die invloed van die MIV- en VIGS-pandemie. Daar word spesifiek gefokus op onderwysers aangesien hulle nie in afsondering leef of werk nie. Hulle is deel van gemeenskappe en skool-eenhede wat direk deur die MIV- en VIGS-pandemie geraak word. Die REEds-bemagtigingsprogram is reeds in 2004 inwerking gestel. Die program is dus al vir die afgelope ses jaar lopend, getoets en steeds in die proses van toetsing.

Artikel 1 handel oor die volgende:

Die aard en inhoud van die REds-bemagtigingsprogram. Die groepwerkproses, sowel as elke groepbyeenkoms word bespreek.

Artikel 2 handel oor die volgende:

'n Evaluasie van die REds-bemagtigingsprogram. Die evaluasie geskied aan die hand van kwalitatiewe en kwantitatiewe resultate.

Die resultate verkry dui daarop dat die REds-bemagtigingsprogram 'n baie effektiewe program is waarby lewensoriëntering-onderwysers kan baat vind.

ABSTRACT

Title

The provision of support to Life orientation teachers in the Vaal Triangle, in regard to the HIV and AIDS pandemic: the REds-programme.

Keywords

Support
Life orientation teachers
Knowledge
Skills
HIV and AIDS pandemic

Abstract

Teachers are often in contact with children whose family members are affected or infected by the HIV and AIDS pandemic, or children themselves who are affected or infected by the HIV and AIDS pandemic. Often, it is teachers themselves who are suffering due to the HIV and AIDS pandemic.

School training and tertiary training are one of the most important components, which need a lot of attention in a developing country. Teachers play a very important role in developing the youth's thoughts. School training is often negatively impacted due to absenteeism of teachers, negative attitudes of teachers and the time wasted to replace teachers who are negatively impacted by the HIV and AIDS pandemic or who take medical discharge. Teachers often don't know how to handle the impact of the HIV and AIDS pandemic and they are also unaware of resources available in this regard.

The REds-programme is a support programme designed for teachers who are affected by the HIV and AIDS pandemic. The aim of the REds-programme is to provide teachers with support so that they will be able to handle the impact of the HIV and AIDS pandemic. The focus is specifically on teachers, as they don't live or work in isolation. Teachers form part of communities and school units whom are directly impacted by the HIV and AIDS pandemic. The REds-programme was

implemented in 2004. This programme is thus running, tested and still in the process of testing, for the past six years.

Article 1 consists of the following:

The nature and content of the REds-programme. The group work process, as well as a discussion of each group work session.

Article 2 consists of the following:

An evaluation of the REds-programme by means of the qualitative and quantitative results obtained.

From the results, it is clear that the REds-programme is a very effective programme from which life orientation teachers can benefit.

INHOUDSOPGAWE

BEDANKINGS	I
VOORWOORD	II
OPSOMMING EN SLEUTELTERME	III
ABSTRACT	V
INHOUDSOPGAWE	VII
AFDELING A INLEIDING EN ORIËTERING	1
1. PROBLEEMSTELLING	2
2. DOEL VAN NAVORSING	5
2.1 OORHOOFSE DOELSTELLING	5
2.2 DOELWITTE.....	5
3. SENTRALE TEORETIESE AANNAME	6
DIE NAVORSING IS ONDERNEEM TEN OPSIGTE VAN DIE VOLGENDE SENTRALE TEORETIESE AANNAME:	6
DIE REDS-BEMAGTIGINGSPROGRAM RUS LEWENSORIËTERING-ONDERWYSERS TOE MET KENNIS EN VAARDIGHED E IN DIE DAAGLIKSE HANTERING VAN DIE MIV- EN VIGS-PANDEMIE.	6
4. NAVORSINGSMETODE	6
4.1 LITERAATUURSTUDIE	6
4.2 EMPIRIESE STUDIE	7
4.2.1 <i>Evalueringsnavorsingsmodel</i>	7
4.2.2 <i>Navorsingsontwerp</i>	7
4.2.3 <i>Deelnemers</i>	8
4.2.4 <i>Meetinstrumente</i>	8
4.2.5 <i>Data analise</i>	9
4.2.6 <i>Navorsingsprosedure</i>	11
4.2.7 <i>Etiese aspekte</i>	11
5. BENADERING TOT DIE STUDIE	14

6.	BEPERKINGS VAN DIE STUDIE	15
6.1	DEURLOPENDE DEELNAME VAN ALLE RESPONDENTE	15
6.2	TYDSBEPERKING.....	15
7.	INDELING VAN VERSLAG	17
	SKEMATIESE.....	17
	BIBLIOGRAFIE	18
	AFDELING B ARTIKELS	22
	ARTIKEL 1 DIE AARD EN INHOUD VAN DIE REDS-BEMAGTIGINGSPROGRAM	23
1.	INLEIDING	24
2.	PROBLEEMSTELLING	24
3.	DOEL.....	26
4.	DIE AARD VAN DIE PROGRAM	26
4.1	STERKTE-BENADERING	26
4.2	DEFINISIE VAN GROEPWERK	27
4.3	ADMINISTRATIEWE ASPEKTE VAN GROEPWERK	28
4.3.1	<i>Bepaling van 'n groepdoel.....</i>	<i>28</i>
4.3.2	<i>Beoordeling van potensiële borge en lede van groep.....</i>	<i>28</i>
4.3.3	<i>Werwing van groeplede.....</i>	<i>29</i>
4.3.4	<i>Vorming van die groep</i>	<i>30</i>
4.3.5	<i>Oriëntering van groeplede.....</i>	<i>30</i>
4.3.6	<i>Kontraktering.....</i>	<i>30</i>
4.3.7	<i>Vorbereiding van die groep-omgewing</i>	<i>30</i>
4.3.8	<i>Voltooi finansiële reëlings.....</i>	<i>31</i>
4.3.9	<i>Bepaal geskrewe groepvoorstel</i>	<i>31</i>
4.4	<i>Fases in groepwerk</i>	<i>31</i>
4.4.1	<i>Beginfase</i>	<i>31</i>

4.4.2	<i>Beoordeling</i>	32
4.4.3	<i>Middelfase</i>	33
4.4.4	<i>Evalueringsfase</i>	33
4.4.5	<i>Eindfase</i>	33
4.5	ONDERDELE VAN GROEPWERK.....	34
4.5.1	<i>Kommunikasie en interaksiepatrone</i>	34
4.5.2	<i>Groepverbondenheid</i>	34
4.5.3	<i>Maatskaplike integrasie</i>	35
4.6	KLASSIFISERING VAN GROEPE.....	36
4.6.1	<i>Opvoedkundige groepe</i>	36
4.6.2	<i>Sosialiseringsgroepe</i>	36
4.6.3	<i>Selfhelpgroepe / ondersteuningsgroepe</i>	37
4.6.4	<i>Behandelingsgroepe / taak georiënteerde groepe</i>	37
4.6.5	<i>Probleemoplossingsgroepe / besluitnemingsgroepe</i>	38
4.6.6	<i>Fokusgroepe</i>	38
4.7	VOOR- EN NADELE VAN GROEPE.....	38
4.7.1	<i>Voordele</i>	38
4.7.2	<i>Nadele</i>	39
5.	INHOUD VAN DIE REDS-BEMAGTIGINGSPROGRAM	39
5.1	BYEENKOMS 1: BEKENDSTELLING.....	39
5.1.1	<i>Doel</i>	39
5.1.2	<i>Inhoud</i>	39
5.1.3	<i>Hulpmiddels gebruik</i>	40
5.2	BYEENKOMS 2: MIV- EN VIGS HANDLEIDING VIR ONDERWYSERS (DEEL 1).....	40
5.2.1	<i>Doel</i>	40
5.2.2	<i>Inhoud</i>	41

5.2.3	<i>Hulpmiddels</i>	41
5.3	BYEENKOMS 3: HOE OM ONDERSTEUNING TE GEE EN TE ONTVANG.....	41
5.3.1	<i>Doel</i>	41
5.3.2	<i>Inhoud</i>	42
5.3.3	<i>Hulpmiddels</i>	42
5.4	BYEENKOMS 4: MIV- EN VIGS HANDLEIDING VIR ONDERWYSERS (DEEL)	42
5.4.1	<i>Doel</i>	43
5.4.2	<i>Inhoud</i>	43
5.4.3	<i>Hulpmiddels</i>	43
5.5	BYEENKOMS 5: HOE OM STIGMA TE HANTEER	43
5.5.1	<i>Doel</i>	43
5.5.2	<i>Inhoud</i>	44
5.5.3	<i>Hulpmiddels</i>	45
5.6	BYEENKOMS 6: WERKSBELEID TEN OPSIGTE VAN MIV EN VIGS. RIGLYNE VIR ONDERWYSERS	45
5.6.1	<i>Doel</i>	45
5.6.2	<i>Inhoud</i>	46
5.6.3	<i>Hulpmiddels</i>	46
5.7	BYEENKOMS 7: HOE OM SPANNING TE HANTEER.....	46
5.7.1	<i>Doel</i>	46
5.7.2	<i>Inhoud</i>	46
5.7.3	<i>Hulpmiddels</i>	47
5.8	BYEENKOMS 8: WEERSTAND.....	47
5.8.1	<i>Doel</i>	47
5.8.2	<i>Inhoud</i>	47
5.8.3	<i>Hulpmiddels</i>	48
5.9	BYEENKOMS 9: GEVOLGTREKKING EN AFSLUITING	48

5.9.1	<i>Doel</i>	48
5.9.2	<i>Inhoud</i>	48
5.9.3	<i>Hulpmiddels</i>	48
6.	BESPREKING	48
7.	AANBEVELINGS	49
8.	SAMEVATTING	50
	BIBLIOGRAFIE	50
	AFDELING B ARTIKELS	54
	ARTIKEL 2 EVALUASIE VAN DIE REDS-BEMAGTIGINGSPROGRAM	55
1.	INLEIDING	56
2.	PROBLEEMSTELLING	56
3.	DOEL	57
4.	NAVORSINGSMETODE	57
4.1	EVALUERINGSNAVORSINGSMODEL.....	57
4.2	NAVORSINGSONTWERP	58
4.3	DEELNEMERS EN TYDSDUUR	59
4.4	MEETINSTRUMENTE	59
4.4.1	<i>Voor-toets</i>	59
4.4.2	<i>Na-toets</i>	60
4.4.3	<i>Betroubaarheid, geldigheid en geloofwaardigheid van navorsing</i>	60
4.5	NAVORSINGSPROSEDURE.....	62
4.6	ETIESE ASPEKTE	62
4.7	DATA ANALISE	64
4.7.1	<i>Kwantitatiewe data analise</i>	64
4.7.2	<i>Kwalitatiewe data analise</i>	64
5.	STERKTE BENADERING	65

6. BEVINDINGE	66
6.1 PROQOL	67
TABEL 1: FREKWENSIES EN BESKRYWENDE STATISTIEK.....	68
TABEL 2: STATISTIESE TOETSE WAT TOETS OF VOOR- EN NA-TOETSE SE GEMIDDELDES GELYK IS.....	70
6.1.1 <i>Gevolgtrekking.....</i>	73
6.2 OOP-EINDE VRAE	74
6.2.1 <i>Wanneer ek aan die toekoms dink... ..</i>	74
6.2.2. <i>Opgee... ..</i>	75
6.2.3 <i>Ek hoop dat.....</i>	75
6.2.4 <i>Wanneer dinge verkeerd gaan... ..</i>	76
6.2.5 <i>Ek kan... ..</i>	76
6.2.6 <i>Gevolgtrekking.....</i>	77
6.3 SIMBOLIESE TEKENINGE	77
6.3.1 <i>Skematiese voorstelling 3: Simboliese tekeninge</i>	78
6.3.2 <i>Gevolgtrekking.....</i>	81
6.4 SEMI-GESTRUKTUREERDE ONDERHOUDE.....	81
6.4.1 <i>Die emosionele uitwerking van die MIV- en VIGS-pandemie.....</i>	81
6.4.2 <i>Geestelike ervarings</i>	81
6.4.3 <i>Fisieke uitwerking van die MIV- en VIGS-pandemie</i>	82
6.4.4 <i>Sosiale interaksie belewenis</i>	82
6.4.5 <i>Uitwerking op die lewensoriëntering-onderwyser as professionele persoon</i>	83
6.4.6 <i>Gevolgtrekking.....</i>	84
6.5 REFLEKSIE EN TERUGVOER VAN RESPONDENTE NA ELKE SESSIE	84
6.5.1 <i>Byeenkoms 1.....</i>	84
6.5.2 <i>Byeenkoms 2.....</i>	85
6.5.3 <i>Byeenkoms 3.....</i>	86

6.5.4	<i>Byeenkoms 4</i>	87
6.5.5	<i>Byeenkoms 5</i>	87
6.5.6	<i>Byeenkoms 6</i>	88
6.5.7	<i>Byeenkoms 7</i>	89
6.5.8	<i>Byeenkoms 8</i>	90
6.5.9	<i>Byeenkoms 9</i>	90
6.6	ALGEMENE TERUGVOER VAN DIE REEDS-BEMAGTIGINGSPROGRAM	91
6.6.1	<i>Wat in die toekoms in die REEds-bemagtigingsprogram ingesluit moet word</i>	92
6.6.2	<i>Wat in die toekoms in die REEds-bemagtigingsprogram uitgesluit kan word</i>	92
6.6.3	<i>Wat van die aanbieding was effektief</i>	92
6.6.4	<i>Wat van die aanbieding moet verander word</i>	93
6.6.5	<i>Wat was die mees betekenisvolle van die REEds-bemagtigingsprogram</i>	93
6.6.6	<i>Wat was nie betekenisvol van die REEds-bemagtigingsprogram nie</i>	93
6.6.7	<i>Wat moet verander ten opsigte van die uitdeelstukke</i>	93
6.6.8	<i>Het die REEds-bemagtigingsprogram respondente op 'n persoonlike vlak gehelp</i>	94
6.6.9	<i>Het die REEds-bemagtigingsprogram respondente op 'n professionele vlak gehelp</i>	94
6.6.10	<i>Algemene opmerkings</i>	94
6.6.11	<i>Gevolgtrekking</i>	95
6.7	NA-TOETS ONDERHOUDE MET BESTUUR	95
6.7.1	<i>Het die REEds-bemagtigingsprogram respondente op 'n persoonlike vlak gehelp</i>	95
6.7.2	<i>Het die REEds-bemagtigingsprogram respondente op 'n professionele vlak gehelp</i>	95
6.7.3	<i>Sal die leerlinge baat vind deur die REEds-bemagtigingsprogram</i>	96
7.	BESPREKING	96
8.	AANBEVELING	96
9.	SAMEVATTING	97
	BIBLIOGRAFIE	97

AFDELING C SAMEVATTENDE BEVINDINGS, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS.....	101
1. INLEIDING	102
2. SAMEVATTENDE BEVINDINGS EN GEVOLGTREKKING	102
2.1 NAVORSINGSONTWERP EN – PROSEDURES	102
2.1.1 <i>Literatuurstudie</i>	102
2.1.2 <i>Empiriese ondersoek</i>	103
2.2 DIE AARD EN INHOUD VAN DIE REEDS-BEMAGTIGINGSPROGRAM	105
2.3 DIE EFFEKTIWITEIT VAN DIE REEDS-BEMAGTIGINGSPROGRAM.....	105
3. TOETSING VAN DIE DOEL EN DOELWITTE.....	107
4. TOETSING VAN DIE SENTRALE TEORETIESE AANNAME	107
5. AANBEVELINGS.....	108
6. SLOTSOM.....	109
BIBLIOGRAFIE	109
AFDELING D BYLAE.....	110
BYLAAG 1: PROQOL-VRAELYS	111
BYLAAG 2: ONVOLTOOIDE SINNE.....	115
BYLAAG 3: TEKENINGE WAT DEUR DIE RESPONDENTE VOLTOOI IS.....	116
BYLAAG 4: GESTRUKTUREERDE INDIVIDUELE ONDERHOUDSKEDULE	117
BYLAAG 5: REFLEKSIESTAAT	118
BYLAAG 6: TYDSKEDULE.....	119
BYLAAG 7: TOESTEMMING VAN DIE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS	121
BYLAAG 8: INGELIGTE TOESTEMMING EN VRYWARING	123
BYLAAG 9: SIMBOLIESE WERKSTUK	124
BYLAAG 10: GEDIG, “I WALK DOWN THE STREET”	125
BYLAAG 11: ANIMASIE UITTREKSEL VAN UGANDA OM DIE FASES VAN MIV INFEKSIE TE VERDUIDELIK.....	126
BYLAAG 12: PAMFLET VAN KHOMANANI, “ANTI-RETROVIRAL TREATMENT FOR LIFE!”	127

BYLAAG 13: PAMFLET VAN KHOMANANI, "KEY POINTS ABOUT HIV AND AIDS"	128
BYLAAG 14: HULPBRONNE IN DIE GEMEENSKAP.....	129
BYLAAG 15: TELEFOONLYS	130
BYLAAG 16: GEDIG DEUR MARY FRY, "I DID NOT DIE"	131
BYLAAG 17: RIGLYNE OOR HOE OM DIE ROU PROSES TE HANTEER.....	132
BYLAAG 18: DIE BELANGRIKHEID VAN AANVAARDING VAN DIE DOOD	135
BYLAAG 19: HULPMIDDEL OM STIGMA TE BESPREEK.....	136
BYLAAG 20: POSITIEWE GEDAGTES.....	139
BYLAAG 21: DIE REGTE VAN ONDERWYSERS.....	140
BYLAAG 22: VERDERE BESPREEKING OOR DIE REGTE VAN ONDERWYSERS.....	141
BYLAAG 23: "PUT THE GLASS DOWN" – GEDIG	142
BYLAAG 24: "MY JOY LIST"	143
BYLAAG 25: KOERANT UITKNIPSEL.....	144
BYLAAG 26: "THE A-Z OF RESILIENCE"	145
BYLAAG 27: FINALE TERUGVOER VAN RESPONDENTE.....	146
BYLAAG 28: VOORBEELD VAN SERTIFIKAAT AAN RESPONDENTE GEGEE.....	147
BYLAAG 29: INHOUD EN TEGNIESE VEREISTES VAN DIE GEAKKREDITEERDE VAKTYDSKRIF MAATSKAPLIKE WERK / SOCIAL WORK	148
BYLAAG 30: INHOUD EN TEGNIESE VEREISTES VAN DIE GEAKKREDITEERDE VAKTYDSKRIF DIE MAATSKAPLIKE WERK NAVORSER-PRAKTISYN / THE SOCIAL WORK PRACTITIONER-RESEARCHER.....	147
AFDELING E: SAAMGESTELDE BRONNELYS	152
LYS VAN SKEMATIESE VOORSTELLINGS	
SKEMATIESE VOORSTELLING 1: INDELING VAN VERSLAG.....	15
SKEMATIESE VOORSTELLING 2: PLANNING PROCESS	31
LYS VAN TABELLE	
TABEL 1: FREKWENSIES EN BESKRYWENDE STATISTIEK.....	68
TABEL 2: STATISTIESE TOETSE WAT TOETS OF VOOR- EN NA-TOETSE SE GEMIDDELDES GELYK IS.....	70